

Končno omenimo, da se je našla ravno na večer pred slavnostjo med starimi popirji v pisarnici voditeljevi na I. mestni šoli v Ljubljani do sedaj še nenatisnjena pesem Praprotnikova, ki jo ponatisnemo kot najlepši zaključek tesnemu poročilu:

Domači kraj.

Domača hiša, zibka mila,
Kjer mati moja me gojila —
Poljubevala ličica —
Priseréno bod' pozdravljena!

Domača lipa — krasna v cvetji,
Kjer v sladkem bival sem zavetji —
Za dom si vnela mi duhá,
Priseréno bod' pozdravljena!

Zeleni logi in doline,
Domače trate in ravnine,
Prepeval kjer sem pesmice,
Bodite mi pozdravljene!

In kraj ti sveti, tihomili,
Kjer v Bogu zbrani smo molili,
Domača bela cerkvice,
Priseréno bod' pozdravljena!

IX. skupščina „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ dne 4. in 5. vel. srpana v Celju.

Slovensko učiteljstvo se je zbralo letos v posvetovanje o stanovskih stvarih v starodavnem Celju, ob bístri Savinji. Mesto samo ni sicer obleklo praznične obleke, ker se šopiri v njem na umeten način nasprotnik našega naroda, tem srčneje so nas pa vsprejeli tamošnji vrli narodnjaki ter nam postregli z vsem, karkoli so le mogli. Srčna hvala! Z odprtimi rokami in srci so nas vsprejeli ti vrli boritelji spodnještajerski ter nam prepustili za čas našega zborovanja na razpolago vse prostore prekrasnega „Národnega doma“. In prav so imeli ti nevstrašljivi boritelji za národna prava, da so nas tako lepo vsprejeli, saj lahko trdimo, da smo slovenski učitelji zelo važen član našega naroda, kojega bodočnost nosimo na svojih ramenih in v srcih svojih. V srcih naših se pretaka čistá slovenska kri, kojo smo vedno pripravljene žrtvovati v blagor in srečo našega milega naroda slovenskega. Slovenski učitelji smo pijonirji narodne prosvete, in kdor prezira nas ter nam meče v našem težkem in napornem delovanju pod nogo polena, ta ne želi, da bi naš narod napredoval v omiki. In prav radi tega, ker Vi, vrli celjski Slovenci, ne želite, da bi zaostajal naš narod v omiki za drugimi narodi, prav zaradi tega ste nas tako presrčno vsprejeli v sredo svojo. Zasluge slovenskega učiteljstva na polju narodove prosvete uvažuje in naglašá tudi glasilo spodnještajerskih Slovencev, vrla „Domovina“, ki piše v svoji 33. številki tako-le:

„Od vseh strani prelepe naše domovine so prihiteli učitelji slov. mladine, da si bratovsko podajo roke, pa tudi, da se posvetujejo o zadevah narodnega šolstva in učiteljskega stanu. Da si pri sedanjih razmerah v Celji tem prvoboritljem za narodno izomiko nismo mogli pripraviti tako slovesnega sprejema, kakoršnega po vsej pravici zaslužijo, tako so jim bila naša srca vendar po vsem odprta in prav veselilo nas je, da so nas vzgojitelji našega naroda v tako obilnem številu posetili. Dandanes le tisti narod kaj velja, ki je dobro izomikan; neizomikan narod pač z drugimi naprednimi narodi nikdar ne more tekmovali. To velja o vsakem narodu, o našem slovenskem pa še tembolj, ker ga je po številu le malo in ker ga krog in krog obdajajo ljuti sovražniki. Dobra narodna vzgoja je jedini spas našega naroda, le po dobri vzgoji se v ljudstvu razvijejo duševne in telesne moči, ki so mu v hudi borbi za obstanek in napredek neobhodno potrebne. Dobre narodne vzgoje pa si brez dobrih učiteljev kar misliti ne moremo. Mi Slovenci si moramo v posebno srečo šteti, da smo si vkljub vsem neprilikam v zadnjih dveh desetletjih odgojili toliko in tako odličnega narodnega učiteljstva in po vsej pravici je dejala neka jako odlična oseba, da v zadnjih 25 letih pri nas pač ni niti jeden stan tako močno napredoval, kakor ravno učiteljski.*) Narodno učiteljstvo je torej najvažnejši činitelj v našem narodnem življenju in je torej tudi vredno največjega spoštovanja in pozornosti vseh naših narodnih krogov.“

Da pa slovenski učitelji res tudi zaslužimo, da slovenski narod o nas tako sodi in misli, kakor piše „Domovina“, temu dokaz je ogromna vdeležba. Reči moramo, da je bila sijajna. Nad 300 učiteljic in učiteljev nas je prišlo na to zborovanje. Čuditi se je požrtvovalnosti učiteljstva. Troški takega shoda niso majhni za „Zavezo“, ki jako težko zbira potrebne novce, in za posamezne vdeležence, katerih gmotno stanje je borno, kakor le mogoče, kar vsakdo ve in priznava, če je pravičen. Zato je tem častnejše za učiteljstvo, ki se ne straši žrtev, kadar je treba pokazati svetu, da je vneto za svoj poklic in dela sistematično na povzdigi ugleda svojega.

Dne 4. vel. srpana ob 10. uri dopoldne je imel sejo upravni odbor, ki je sklepal o dnevnem redu delegacije in glavnega zbora.

Po tej seji, ob 11. uri, je bilo v mali dvorani zborovanje delegatov, kojih se je zbralo nad 100. Predsednik, g. nadučitelj L. Jelenc, jih pozdravi tako-le:

„Slavna delegacija!

Na povabilo upravnega odbora „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ ste se zbrali danes gospodje delegati in gospice delegatinje na bregovih bistre Savinje v Celju, da Vam položimo račun o svojem

*) To je zasluga novega državnega šolskega zakona. *Uredn.*

delovanju v minuli upravni dobi; zbrali ste se, da sodite, smo li delovali v Vašem smislu, storili vse, kar je imelo biti v prosep našega šolstva, v povzdigo našega stanu in našega ugleda. V tem pogledu stopi upravni odbor oziroma direktorij z mirno vestjo pred slavno delegacijo. Pripomniti pa moram vendar, da upravni odbor nima legislativne oblasti. Ta lahko prosi, nasvetuje, stavi predloge na merodajnih mestih v dosego svojega smotra, a svojim ukrepom ne more dati zakonite veljave. To pa pripomnim zato, da se nam ne bo štelo v zlo, da nismo mogli realizirati vseh lansko leto v Opatiji sprejetih resolucij gledé na podržavljenje šole. V tem stremljenju stoji slovensko učiteljstvo osamljeno, o čemur se bode prepričala slavna delegacija iz poročila gospoda tajnika.

Zbrali ste se pa tudi, velečenjena gospoda, da daste novemu upravnemu odboru navodilo za prihodnje delovanje. K složnemu delu naj se pa združijo ž njim tudi vsa društva, katera zastopate, v dosego vzvišenega našega smotra: v razvitek in napredek našega ljudskega šolstva, v povzdigo našega stanovskega ugleda, pa tudi v zboljšanje našega gmotnega stanja, da bodemo potem lahko zvrševali svojo vzvišeno nalogo sebi v čast, ljubljenemu nam narodu pa v korist.

Slavno delegacijo pozdravljam najprisrčneje ter otvorim zborovanje zavezine delegacije.“

Potem pozove gospoda I. tajnika, da poroča o delovanju „Zaveze“.

Tajnik, gospod Česnik, poroča imenom odbora o delovanju direktorija in v obče o delovanju „Zaveze“ same od zadnje glavne skupščine tako-le:

„Zaveza“ šteje sedaj 31 društev. Na novo je pristopilo krško učiteljsko društvo dne 22. rožnika 1897. Direktorij je imel v tem času 7 sej, namreč 24. kimovca, 5. listopada 1896, ter 7. prosinca, 1. mal. travna, 14. mal. travna, 16. vel. travna in 29. mal. srpana t. l., pri katerih so se obravnavale tekoče stvari.

Ravnikarjev govor se je poslal v ponatis vsem slovenskim listom. Odposlali smo ga tudi vsem slovenskim oziroma hrvatskim deželnim in državnim poslancem. — Najmanj všeč je bil ta govor uredniku „Soče“, ki je prav po nepotrebnem pristavil svoj dostavek. Temu dostavku je „Zaveza“ odgovorila s primernim popravkom, kateremu pa je uredništvo zopet pristavilo ne ravno ljubeznjiv pristavek.

V svrhu solidarnega postopanja vsega avstrijskega učiteljstva gledé izboljšanja gmotnega stanja je stopila „Zaveza“ v dogovor z vsemi deželnimi učiteljskimi društvi avstrijskimi ter jim ob jednem poslala vsprejete resolucije. Nemška društva se temu povabilu k vzajemnemu delovanju niso odzvala, razun „Deutsch-österr. Lehrerbund-a“, ki je pa samo objavil naše resolucije. Češka deželna učiteljska zveza nam je pa odgovorila, da je zoper podržavljenje šole. Tako smo v

tem oziru čisto osamljeni in kot takim nam ni mogoče v tem pogledu kaj vspešnega doseči. Sploh so se pa nemški učitelji pri zadnjem zborovanju v Dunajskem Novem mestu izjavili zoper podržavljenje ljudske šole.

V zmislu sklepa glavne skupščine se je naročilo odborniku gospodu Bergincu, da sestavi prošnjo zaradi prepovedi goriškega deželnega šolskega sveta, da učitelji ne smejo opravljati službe občinskega tajništva. Ker pa došla prošnja ni povsem ugajala, je sestavil direktorij novo pritožbo, ki se je potem deželnega šolskega sveta goriškega uložila naravnost na visoko c. kr. učno ministerstvo. Prošnja se je ponatisnila v društvenem glasilu — in je torej skupščini znana. Dasi posrednje — je vendar imela uloga dovoljen uspeh.

Na banko „Slavijo“ se je uložila prošnja za odstotke od onih učiteljev, kateri so pri njej na življenje zavarovani. Na to ulogo ni bilo še nikake rešitve. Gosp. zavezin predsednik se je pooblastil, da se osebno obrne do banke „Slavije“, kajti tu gre za lepo svoto.

V svrhu ustanovitve društva „Samopomoč“ za slovensko učiteljstvo, je stopil direktorij v dogovor s štajarskim društvom „Selbsthilfe“, ki je poslalo svoja pravila in razne tiskovine v pogled. Direktorij se je o tem večkrat posvetoval in je prišel do prepričanja, da v področju „Zaveze“ ni mogoče ustanoviti takega društva, pač pa kot samostojno društvo, ki bi lahko mnogo vspešneje delovalo. „Zaveza“ ima že zdaj toliko dela, da ga je jedva mogoče zmagovati. Letos imamo čez 300 opravičnih števil pri „Zavezi“ in to pomeni že nekaj. Sploh pa bi ob tej priložnosti opozoril slavno skupščino, da se z raznimi, dostikrat neizpeljivimi predlogi, ne nalaga prihodnjemu direktoriju preveč dela, ampak da se čast. gospoda omeji na najnujnejše in najpotrebnejše.

Na izjavo udanosti, katero je „Zaveza“ ob priliki glavne skupščine v Opatiji javila Nj. Veličanstvu presvetlemu cesarju, došla je Najvišja zahvala potom slav. c. kr. okrajnega glavarstva v Voloskem (z dne 28. kimovca 1896).

Urednik gosp. Gabršček naznanil je „Zavezi“, da bi rad sam izdal „Volarič-eve pesmi“, naj torej „Zaveza“ to njemu odstopi. To se je gosp. Gabrščeku dovolilo s pristavkom, da se — z ozirom na to, da je to stvar „Zaveza“ sklenila — skladbe tiskajo pod firmo „Zaveze“.

(Dajje prih.)

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. Okrajna učiteljska konferencija slovenskih in slovensko-nemških ljudskih šol v Ljubljani se je vršila dne 12. mal. srpana t. l. ob 8. uri dopoldne v telovadnici L. mestne deške petrazrednice.